

Nr 50

Utlåtande i anledning av väckt motion om förbättrad ställning för de långvarigt sjuka, som vid sjukförsäkringslagens ikraftträdande betraktades som »utförsäkrade».

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 180, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Senander m. fl.* hemställt »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt utredning och förslag i syfte att bereda de långvarigt sjuka, som vid sjukförsäkringslagens ikraftträdande betraktades som 'utförsäkrade', jämställdhet i sjukförsäkringsavseende med andra medborgare».

Beträffande de skäl motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen och ett flertal andra motioner rörande sjukförsäkringslagstiftningen har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från kungl. medicinalstyrelsen och riksförsäkringsanstalten. Medicinalstyrelsen har med hänvisning till att de remitterade motionerna i väsentliga delar omfattade frågor, som det icke ankomme på styrelsen att bedöma, begränsat sitt yttrande till att avse de delar av motionerna, som mera direkt berörde styrelsens verksamhetsområde. Det i förevarande motion upptagna spörsmålet har sålunda icke behandlats i styrelsens yttrande. Redogörelse för riksförsäkringsanstaltens yttrande lämnas i det följande.

Gällande bestämmelser och tidigare överväganden i ämnet

Enligt 5 § lagen om allmän sjukförsäkring gäller bland annat att den som åtnjutit sjukhusvård under minst 730 dagar i följd icke är försäkringspliktig enligt lagen, så länge sjukhusvård därefter pågår. I samma lagrum stadgas även att annan än försäkringspliktig ej må vara medlem i allmän sjuk-kassa.

Enligt sjukförsäkringslagens övergångsbestämmelser för medlemmar i erkända sjuk-kassor gäller vid tillämpningen av nyssnämnda regler att beträffande sådan medlem, som vid utgången av december 1954 åtnjöt sjukhusvård, skall medräknas den tid sjukhusvården pågått före lagens ikraftträdande, dock att den som vid utgången av december 1954 var medlem i

erkänd sjukkasse i intet fall på grund av sistnämnda stadgande skall vara undantagen från försäkringsplikt förrän rätten till sjukhjälp enligt de för den erkända sjukkassan gällande bestämmelserna upphört.

Enligt övergångsbestämmelserna för andra än medlemmar i erkända sjukkassor gäller bland annat, att om sådan person vid utgången av december 1954 åtnjöt sjukhusvård, vid tillämpningen av ovannämnda regler i 5 § sjukförsäkringslagen skall medräknas den tid sjukhusvården pågått före lagens ikraftträdande.

Ovannämnda övergångsbestämmelser omredigerades i vissa avseenden i samband med 1953 års ändringar i sjukförsäkringslagen. Dessa ändringar innebar bland annat att sjukhusvård upptogs som försäkringsförmån i lagen. Rörande innebörden av bland annat förenämnda övergångsstadgande angående andra än medlemmar i erkända sjukkassor anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, i propositionen nr 312 år 1946, genom vilken förslaget till lag om allmän sjukförsäkring ursprungligen förelades riksdagen, bland annat följande.

Såsom jag tidigare nämnt ha i departementsförslaget icke upptagits några väntetidsbestämmelser, då det gäller den obligatoriska försäkringen. Den omständigheten att försäkringspliktig vid tiden för inträdet i försäkringen är arbetsoförmögen på grund av sjukdom synes icke i och för sig böra hindra att han blir sjukpenningförsäkrad, under förutsättning att han vid tiden för insjuknandet hade minst 600 kronors årsinkomst av förvärvsarbete. Har arbetsoförmågan varat mycket lång tid före försäkringspliktens inträde, lär emellertid hans behov av hjälp böra tillgodoses i annan ordning, i regel genom invalidpension. Av grunderna för lagens bestämmelser om sjukhjälpstid torde sålunda få anses följa, att den som vid inträdet i sjukförsäkringen varit arbetsoförmögen sedan två år tillbaka icke bör upptagas i sjukpenningförsäkringen. Såsom framgår av de föreslagna övergångsbestämmelserna rörande medlemmar i erkända sjukkassor har jag i likhet med kommittén funnit, att dessa medlemmar icke böra få börja räkna ny sjukhjälpstid från lagens ikraftträdande, utan att sammanläggning skall ske av sjukhjälpstiden före och efter ikraftträdandet.

Därest andra än medlemmar i sådana kassor skulle äga åtnjuta obeskuren sjukhjälpstid, även om de vore sjuka vid tiden för lagens ikraftträdande, kunde övergångsbestämmelserna för medlemmar i erkända sjukkassor med lätthet kringgås genom att en medlem utträdde ur den erkända kassan kort tid före ikraftträdandet. Det synes därför vara nödvändigt att likställa dessa båda kategorier i fråga om avräkning för tidigare sjuktid. Visserligen torde föreskrifter om sådan avräkning i fråga om andra än tidigare sjukkassememmar komma att medföra vissa tillämpningssvårigheter, men bestämmelser härom synes icke kunna undvaras. — — —

Remissyttrande

Riksförsäkringsanstalten anför i sitt remissyttrande att motionen synes syfta till genomgripande ändringar i sjukförsäkringslagens övergångsbe-

stämmelser. Enligt anstaltens mening vore det icke minst av administrativa skäl hart när omöjligt att nu vidtaga i motionen ifrågasatta ändringar.

Utskottet

I motionen hemställes om skyndsamt utredning i syfte att bereda de långvarigt sjuka, som vid sjukförsäkringslagens ikraftträdande betraktades som utförsäkrade, »jämställdhet i sjukförsäkringsavseende med andra medborgare».

Motionen synes syfta till ändring av den övergångsbestämmelse i sjukförsäkringslagen, enligt vilken den, som vid lagens ikraftträdande den 1 januari 1955 icke var medlem i erkänd sjukkasse och som vid samma tidpunkt åtnjutit sjukhusvård sedan minst 730 dagar tillbaka, icke omfattades av försäkringen.

Utskottet vill framhålla att den åsyftade övergångsbestämmelsen innebär en tillämpning utifrån förhållandena vid sjukförsäkringslagens ikraftträdande av den enligt sjukförsäkringslagen gällande principen, att person, som åtnjutit sjukhusvård under minst 730 dagar i följd, icke omfattas av sjukförsäkringen, så länge sjukhusvård därefter pågår. I sammanhanget må erinras om att den, som på grund av nämnda övergångsbestämmelse icke omfattades av försäkringen vid sjukförsäkringslagens ikraftträdande, inträder i försäkringen i och med att sjukhusvården upphör.

Det må vidare framhållas att tillmötesgående av motionärernas önskemål bland annat skulle medföra den konsekvensen att de personer, som vid sjukförsäkringslagens ikraftträdande icke upptogs i försäkringen, bleve gynnsammare ställda än de, som visserligen då inträdde i försäkringen, men som till följd av lagens regler om avräkning av sjuktid efter någon tid blivit utförsäkrade.

På grund av vad sålunda anförts och då såsom riksförsäkringsanstalten i sitt remissyttrande påpekat det icke minst av administrativa skäl torde vara hart när omöjligt att nu vidtaga i motionen ifrågasatta ändringar, avstyrker utskottet motionen.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 180, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 november 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson*, fru Carlqvist*, herrar Huss, Mannerskantz*, Grönkvist, fru Hamrin-Thorell och herr Alvar Andersson;

från a n d r a kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Jacobsson i Tobo*, Nilsson i Göteborg*, fröken Höjer*, fru Ewerlöf, herrar Johansson i Södertälje, Fredriksson och Larsson i Hedenäset.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.